

onderwijs & opvoeding

Fé Toussaint



En wéér is de jeugd verslaafd

De media waren er als de kippen bij toen het Erasmus Medisch Centrum vorige week bekendmaakte dat zo'n 12.000 jongeren gameverslaafd zijn. Onderzoeker Tony van Rooij kondigde aan dat het aantal verslaafden naar zijn idee de komende jaren enkel zal stijgen. In zijn onderzoek wijdt van Rooij uit over de emotionele gesteldheid van de jeugd en de manier waarop hun schoolwerk onder hun verslaving lijdt.

De bevindingen zijn oprecht zorgwekkend: volgens het onderzoek besteden de verslaafde jongeren gemiddeld zo'n acht uur per dag aan het onderhouden van hun verslaving. Wat volgens mij echter nog veel zorgelijker is, is het feit dat jongeren voor de zoveelste keer opvallend negatief in het nieuws zijn. Het lijkt een trend om onderzoek te doen naar misbruik onder jongeren. Onze schijnbare voorliefde voor drugs, drank en internet wordt maar al te graag geanalyseerd.

Nu zijn dit soort onderwerpen misschien ook wel concreter te meten dan positieve dingen zoals ambitie of idealisme, maar andere bevolkingsgroepen komen er veel beter vanaf. Onderzoek naar verslavingen in andere leeftijdscategorieën komt ofwel minder voor, of wordt niet boeiend gevonden door media. De berichten over gameverslaving on-

der jongeren bevatten geen van allen verwijzingen naar soortgelijke cijfers over volwassenen. En een antwoord op de vraag waar de extreme gevallen van vorige generaties zich acht uur per dag mee bezighielden, wordt ook subtiel ontweken.

Selectieve beeldvorming is natuurlijk niet zomaar te verhelpen. Volgens menig volwassene hebben wij juist niets te klagen. Sterker nog: in reactie op mijn verontwaardiging maande een docent mij dankbaar te zijn omdat er tenminste aandacht voor 'onze' problemen is.

Maar de manier waarop 'de jeugd van tegenwoordig' op het netvlies van de gemiddelde Nederlander gebrand staat, is volgens mij geen reden tot dankbaarheid. Alleen al de reacties die op internet worden gegeven naar aanleiding van het gameverslaving-nieuws lopen over van negatieve gevoelens richting jongeren. Reacties als 'de grenzeloze generatie doet haar naam weer eens eer aan' en 'de jeugd ontspoorde compleet' zijn niet zeldzaam.

Leeftijdsgenoten beginnen zowaar gewend te raken aan de aanhoudende stroom negatieve berichten. Toen enkele weken geleden twee Groningse scholieren in de prijzen vielen met een briljant profielwerkstuk, waren vrienden van me vooral geschokt dat mensen van onze leeftijd überhaupt van zoveel inhoud konden getuigen.

Natuurlijk maken wij als jongeren het bestrijden van zekere taboes of gedragsregels in sommige gevallen tot een sport. Aangezien velen onder ons zich bijvoorbeeld 'schuldig' maken aan enthousiast alcoholgebruik, kunnen wij hier zo nu en dan kritiek op verwachten. Op dit moment maken media, politici én 'gewone' burgers het echter op hun beurt tot sport zoveel mogelijk verontwaardiging te scheppen over ons gedrag – daarbij vaak luchtig negerend dat wij helemaal niet zo'n weinigbelovende toekomst zijn. 1 tot 3 procent van de jongeren besteedt ongezond veel tijd aan gamen. De manier waarop op dit nieuws gereageerd wordt, doet vermoeden dat men verwacht de overige 97 tot 99 procent dagelijks blowend en drinkend op een parkbankje te vinden.

Fé Toussaint (17) zit in 6vwo van het Pantarijn in Wageningen. Ze schrijft op www.trouw.nl/onderwijs wekelijks over wat ze meemaakt op school.

Annik den Brand is op vakantie.

Tienduizenden scholieren weten ook dit jaar het Landelijk Aktie Komitee Scholieren te vinden met klachten over de examens. Maar het Laks doet meer. Een portret van een club die het 'ook niet precies weet', maar toch overal serieus wordt genomen.

De stem van de scholieren

Hanne Obbink

'Klaag maar op', zegt Harm de Jong uitnodigend in de telefoon. Aan de andere kant van de lijn zit een meisje dat die middag vwo-examen Nederlands heeft gedaan. Haar school had de examenopgaven op geel papier afgedrukt, en als je daar met een markeerstift iets op aanstreepte, vloeide de inkt uit. Heel hinderlijk.

"Mag ik vragen over welke school dit gaat?" vraagt Harm. En als 'ie het antwoord heeft gehoord: "Je bent niet de eerste die hierover klaagt. We gaan zeker contact opnemen met je school."

Harm, zelf scholier in klas 5-vwo van scholengemeenschap Sevenwolden in Heerenveen, is een van de vrijwilligers van de examenklachtenlijn van het Laks (Landelijk Aktie Komitee Scholieren). Net als voorgaande jaren zitten er tijdens de examenperiode elke dag tien scholieren klaar om klachten van examenkandidaten te noteren.

Deze eerste dag van de examens gebeurt dat meteen al 5200 keer. De eerste klacht kwam al om één minuut over twaalf binnen: dat de

klachtenlijn een minuut te laat geopend was. "We waren nog even bezig met de lunch", grinnikt Chanine Drijver (17), scholier aan scholengemeenschap West-Friesland in Hoorn. Komend jaar zal zij voorzitter van het Laks zijn, nu is ze coördinator van de klachtenlijn.

Klagen helpt, zegt Chanine. Vaak nemen de vrijwilligers van de klach-

tenlijn meteen contact op met de betrokken school, en dan kunnen problemen snel uit de wereld geholpen worden. Klachten over de inhoud van examens worden achteraf besproken met het landelijke College voor Examens. In het verleden heeft dat er al eens toe geleid dat slecht geformuleerde vragen niet meetellen voor het eindcijfer.

Laks-bestuursleden en -vrijwilligers zijn bijna nooit vmbo'ers

Harm vindt het 'hartstikke leuk' om een dag mee te draaien als vrij-

williger van de klachtenlijn. Met de andere negen zit hij op de zolder aan de Westermarkt in Amsterdam, waar het Laks z'n kantoor heeft. Iemand gaat rond om op te nemen wie straks welke pizza wil eten. "Normaal zou ik op school zitten", grijnst Harm tevreden.

De weken dat de klachtenlijn open is, zijn een jaarlijks terugkerend hoogtepunt voor het Laks – vorig jaar wisten scholieren de lijn meer dan 200.000 keer te vinden. Maar het Laks doet meer. "Onder scholieren in de hogere klassen zijn we bekend van de klachtenlijn én van de staking", zegt Steven de Jong (19), nog een paar weken voorzitter van het Laks.

De staking', daarmee verwijst Steven naar het grootschalige verzet van scholieren tegen de zogeheten urennorm. Dat minimumaantal uren les per jaar leidde ertoe dat veel scholen zogeheten ophokuren op het rooster zetten: lessen zonder inhoud die alleen maar bedoeld zijn om die norm te halen. Op het hoogtepunt van de protesten daartegen kwamen er zo'n 15.000 scholieren naar het Museumplein in Amsterdam.

Daar was in het najaar van 2007, dus

Agenda voor autisten

'Rood staat voor huiswerk moet af, geel mag later'

INTERVIEW

Sabine de Jong

Huiswerk plannen is vooral voor autistische leerlingen een probleem, merkte leerlingbegeleider Bernadeth Arends-Hardlooper. Daarom ontwierp ze de '1 Blik agenda'; een prikkelarme agenda met een overzichtelijk driekleurensysteem. De agenda is zo succesvol dat de oplage voor komend schooljaar is verdubbeld tot 4000 exemplaren.

Waarom een speciale agenda voor autistische kinderen?

"Autistische leerlingen lopen vaak vast bij het plannen van hun huiswerk. Hun hoofd zit zo vol met gedachten dat ze maar moeilijk overzicht kunnen creëren. Maar ook

niet-autistische leerlingen slaan vaak pas de dag voor een proefwerk het lesboek open. Gevolg: onvoldoendes en een geïrriteerde docent.

"Bij mijn werk als leerlingbegeleider merkte ik dat dat niets te maken heeft met onwil maar alles met plannen. Je kunt er niet van uitgaan dat leerlingen uit zichzelf weten hoe ze moeten plannen, dat moet je ze echt leren."

Hoe helpt de 1 Blik agenda autisten het plannen van dat leren?

"Belangrijk is dat deze agenda prikkelarm is, met veel wit en geen plaatjes of foto's. Daarnaast helpt het driekleurensysteem om het geheel overzichtelijk te maken. Een rood gemarkeerde taak staat voor 'huiswerk moet af zijn', groen staat

voor 'huiswerk is af' en als de taak geel gekleurd is, betekent het dat je er die dag niet aan toe bent gekomen. Die taak kan op de reservedag worden ingehaald. Op deze manier verdeel je het huiswerk in stukjes en wordt het geheel meer behapbaar."

Wat is de gedachte achter die kleuren?

"Zo zie je in één oogopslag wat er wel en niet af is. Vooral voor autistische leerlingen is dat fijn. Die raakten voorheen vaak helemaal in paniek als ze hun planning niet haalden. Nu zien ze dat de taken die niet af zijn, op de reservedag kunnen worden ingehaald."

Hoe zijn de reacties?

"Leerlingen komen naar me toe om

te vertellen dat ze rust in hun hoofd hebben en betere cijfers halen. En ouders vertellen me dat de thuissituatie daardoor veel minder gestrest is.

"Maar belangrijker: er is minder begeleiding nodig. Leerlingen die ik normaal gesproken bijna dagelijks help bij hun huiswerk, zie ik nu een of twee maal per week. Door de agenda worden ze zelfredzaam. En met de aankomende bezuinigingen waarbij ook de begeleiding niet wordt ontzien, is dat natuurlijk alleen maar gunstig."

Wat zijn de toekomstplannen?

"Ik ben in 2009 begonnen met een oplage van 350 exemplaren. Daar kwamen zo veel nieuwe aanvragen uit voort dat ik besloot het jaar daarop 2000 exemplaren af te ne-

men. Voor aankomend schooljaar heb ik er 4000 laten drukken. "De agenda wordt inmiddels gebruikt door autistische én niet-autistische leerlingen van de basisschool tot studenten aan de universiteit."

Alleen maar succes dus?

"Nou, ik hoor wel verhalen van leerlingen dat deze agenda niet zo stoer is. Dat klopt misschien wel. Geen foto's of vrolijke plaatjes, wel overzichtelijke witte vlakken. Maar één van de jongens die ik hierover sprak had een goede oplossing gevonden; thuis gebruikt hij de 1 Blik agenda en naar school neemt hij een stoere agenda mee."

De 1 Blik agenda kost €17,50 en is te koop via de website www.1blik.nl